

forffjellig fra denne; den omfattede flere Discipliner, og disse dyrkedes paa en afvigende Maade. For ikke at gaae i Detaillen, vil jeg blot nævne, at de levende Sprog dreves efter en langt større Maalestok end i de lærde Skoler, og Naturvidenskaberne spillede en langt større Rolle der i det sidste halve Aars Studium, end det nogensinde har gjort ved Universitetet. Der var en væsentlig Forskjel, som netop hang sammen med selve Sorø Akademis historiske Oprindelse, men denne er nu tagen bort, og nu siger jeg, at man har den Forpligtelse ikke at stille sig saaledes, som om Sorø Akademis hele Formaal nu var opnaaet. Det gaaer ikke an, efterat man har skaarret Alting bort, som var det virkelige Sorø Akademi, saa at sige: saa og saa Meget er der tilovers, og det anvende vi. Opgaven maa først og fremmest være at faae besvaret det Spørgsmaal: Hvad er Sorø Akademis virkelige Formaal; kan det siges, at dette er fyldestgjort ved det, der nu er tilstede, eller skal man søge at skaffe noget Andet tilveie? Men denne Overveelse har aldrig fundet Sted i vort constitutionelle Liv; den lovgivende Magt er gaaet ud fra, at Sorø Akademi var fuldfærdigt, som det nu forelaa, og at det blot gjaldt om at benytte dets Overflod. Til en saadan Underfølgelse er der en høj Grad af Opfordring, og man maa ved denne Velighed ingenlunde troe, at det eneste Formaal, som jeg kunde tænke mig for Sorø Akademi, skulde være det at være et Universitet, et Institut for classisk eller lærd Dannelse. Ingenlunde! Jeg kan tænke mig mangfoldige Udbillinger, fremgaaende af det foranstede Diemed, der fører til noget ganske Andet end Universitets- eller classisk Dannelse. Jeg betragter ingenlunde den Tanke, som forelaa i Slutningen af 1848, nemlig den, at danne en Folkehøjskole af Sorø Akademi, som liggende fjernt fra den Tanke, der gaaer igennem alle de foranstede Fundatfer. Noget Andet er det, om den Form, som dengang blev valgt — jeg troer efter Forhandling med nuværende Biskop Grundtvig — er den rigtige, men selve det at stabe en Folkehøjskole i Sorø, troer jeg let kan forenes med Anstaltens Diemed. Jeg kan derfor heller ikke indsee, hvorledes dette egentlig kan siges at være

noget Argument mod det, som jeg nærmere har udbillet var Meningen med Akademiets Stiftelse i 1747, og mod min Tanke om, hvorledes dette skulde gjenoptages. Mine Herrer! det kommer ved denne Sag, som jeg her har udbillet, ingenlunde an paa, at jeg peger paa en enkelt speciel Anvendelse af Sorø Akademis Midler, for at alle mulige forffjellige Meninger om andre Anvendelser eller om Hensigtsmæssigheden eller U hensigtsmæssigheden kunde komme frem. Opgaven for mig var kun den, at vise, at man ikke er berettiget til at sige, at Sorø Akademis Formaal er naaet og tilstrækkelig sikret. I det Dieblik, det kan lykkes mig at vise dette, falder hele den farlige Sætning bort, som Finantsudvalget har opstillet, og som har bragt mig til at tage Ordet. Nu kan der naturligviis gjøres mange Indsigelser mod den Ordning, der allerede bestaaer i Sorø; — naar forresten det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) nævnte, at Eleverne skulde have Livslede og skulde forbande deres Søndag, saa vil jeg opfordre det ærede Medlem til en Søndagsmorgen at tage ud til Sorø; han kan tage derud paa hvilken Tid, han vil, enten om Vinteren eller om Sommeren, og jeg vil indestaae ham for, at han ikke vil finde mange livslede Elever der. Selv paa den længste Søndag troer jeg nok, at det gode Humour vil holde ud, hvorvel jeg paa den anden Side skal indrømme, at Livet paa en saadan Opdragelsesanstalt kan medføre den Tomhed, som Savnet af Familielivet fremkalder; men den flestvigske Embedsmand, der har meddeelt det ærede Medlem sine Forbandelser over Søndagen, tør jeg forsiikre ham om er et enesteaaende Exempel. Jeg troer, at saare Meget lader sig gjøre derude, og jeg kan derfor ikke Andet end beklage, at man har opstillet noget Saadant, som man her har gjort. Jeg vil bede de Herrer lægge Mærke til, i hvilken Grad der er gjort stigende Fordringer til Sorø Akademis Midler, hvilke Summer man aarligt tager derfra. Dette troer jeg at have tilstrækkelig documenteret. Men, mine Herrer! ogsaa den Tone, den Aand, hvori de nu blive tagne, er ganske væsentlig forandret. Da Sorø Akademi første Gang forelaa her til Be-